

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده مدیریت و اقتصاد

گروه مدیریت

پایان نامه تحصیلی برای دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته مدیریت گرایش

بحران

بررسی میزان تأثیر آموزش‌های کانون غنچه‌های هلال بر روی تغییر

رفتار آمادگی در برابر بحران در خانواده‌های شهر کرمان

استاد راهنما:

دکتر زین العابدین صادقی

استاد مشاور:

دکتر علی ملاحسینی

مؤلف:

محمد عسکری

شهریورماه ۱۳۹۰

این پایان نامه به عنوان یکی از شرایط درجه کارشناسی ارشد به

گروه مدیریت

دانشکده مدیریت و اقتصاد

دانشگاه شهید باهنر کرمان

تسلیم شده است و هیچگونه مدرکی به عنوان فراغت از تحصیل دوره مزبور شناخته نمی شود.

دانشجو: محمد عسکری

استاد راهنما: دکتر زین العابدین صادقی

استاد مشاور: دکتر علی ملا حسینی

داور ۱: دکتر اسدا... خواهنده کارنما

داور ۲: دکتر حمید رضا حری

نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده: دکتر حسین اکبری فرد

حق چاپ محفوظ و مخصوص به دانشگاه شهید باهنر کرمان است.

به پاس تعبیر عظیم و انسانی‌شان از کلمه ایثار و از خود گذشتگی
به پاس عاطفه سرشار و گرمای امیدبخش وجودشان که در این سردترین روزگاران بهترین پشتیبان
است
به پاس قلب‌های بزرگشان که فریادرس است و سرگردانی و ترس در پناهشان به شجاعت می-
گراید
و به پاس محبت‌های بی دریغشان که هرگز فروکش نمی‌کند
این مجموعه را به پدر و مادر عزیزم تقدیم می‌کنم.
هر چیز را بهانه‌ایست و بهانه‌ی این مجموعه، حضور لطیف همسر است
به پاس همه‌ی مهربانی‌ها و به پاس همه‌ی صبوری‌هایش این مجموعه را به همراه خوب زندگی‌ام
تقدیم می‌کنم.

تشکر و قدردانی :

حمدی که باعث روشنی دیده جان و خوشبوی وجود دل می گردد، نصیب خداوندی باد که وجود جهان قطره‌ای است از دریای بخشش او و ظهور اشیاء گوشه‌ای از پرتو درخشش او. خداوندی که عالم طبیعت را تحت اراده خود در مقام خلیفه الهی به انسان بخشید که از نعمت‌های موجود در راه رضایش استفاده کند و جهان را با وجود پستی و بلندی در اندیشه‌اش طی کند.

بر خود لازم می دانم که از استاد راهنمای خود جناب آقای دکتر صادقی که در تمامی مراحل این پایان نامه از هیچ کمک و راهنمایی به بنده دریغ نکردند، تشکر کنم. همچنین تشکر می کنم از جناب آقای دکتر ملاحسینی که زحمت مشاوره این مطالعه را بر عهده گرفتند. از جناب آقای دکتر اشرف گنجویی مسئول محترم واحد تحقیق و پژوهش هلال احمر استان کرمان، خانم کریمی افشار و سایر پرسنل؛ از سازمان جوانان هلال احمر استان بخصوص خانم پوریوسفی که همکاری خوبی را با بنده داشتند، قدر دانی می کنم.

در نهایت از تمامی دوستانی که به هر نحو سهمی در به ثمر رسیدن این تحقیق داشته‌اند، کمال تشکر را دارم.

چکیده:

یکی از اهداف بسیار مهمی که مدیریت بحران در مرحله پیش از بحران و برای آمادگی افراد انجام می‌دهد، تغییر دادن رفتار آنها است. افراد در سنین پایین آمادگی زیادی برای تغییر در رفتار خود دارند. برنامه‌های آموزشی آمادگی در شرایط بحرانی برای کودکان باعث آمادگی آنان برای این گونه شرایط می‌شود و می‌تواند در کاهش صدمات و نجات جان آنان مثر ثمر باشد. علاوه بر این کاملاً مشخص است این گونه فعالیت‌ها موجب افزایش آمادگی افراد در خانواده می‌شود. زیرا بچه‌ها دارای ایده‌های بازی هستند و می‌توانند با والدینشان در خصوص شرایط بحرانی به مباحثه بپردازند. بنابراین آنها می‌توانند به عنوان یک منبع بالقوه برای تغییر رفتار خانواده در شرایط بحرانی محسوب شوند.

این مطالعه به "بررسی میزان تاثیر آموزش‌های کانون غنچه‌های هلال بر روی تغییر رفتار آمادگی در برابر بحران در خانواده‌های شهر کرمان" می‌پردازد. بدین منظور از دو گروه آزمایش و کنترل استفاده گردیده است. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع آوری شد و توسط نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج با استفاده از آزمون t مستقل نشان داده است که آموزش‌های غنچه‌های هلال دارای اثر مثبت بر روی تغییر رفتار خانواده‌ها می‌باشد. فعالیتها نیز مؤثرترین مؤلفه بوده و همچنین سطح مطلوب برای این آموزشها هفتگی است.

کلید واژه: بحران، رفتار، تغییر رفتار، کودکان، غنچه‌های هلال

Abstract:

One of the important goals of the pre-crisis and crisis management for individuals prepared to do, is to change their behavior. People in early are more prepare for changes in their behavior. Readiness programs for children in crisis situations that prepare them for these conditions and can reduce injuries and save lives. In addition, it is clear that such activities will enhance the readiness of individuals in the family. Because children have a widespread idea and can discuss with their parents in critical condition. So they are considered as a potential source for change their family behavior in crisis situations.

The subject of this study is “The Impact Of Crescent` Buds Centre Educations On Behavioral Change In Disaster` Preparedness For Kermanian Families”. The test and control groups were used. Data was collected using questionnaires and were analyzed by SPSS software. Using t-test results show that Crescent` Buds Centre training has a positive effect on behavior change on family. Activities were also the most effective item and the optimal level for this training is weekly.

Keywords: crisis, behavior, behavior change, kids, Crescent` Buds

Shahid Bahonar University of Kerman
Faculty of Management & Economics
Department of Management

**The Impact Of Crescent` Buds Centre Educations On
Behavioral Change In Disaster` Preparedness For
Kermanian Families**

Supervisor :

Dr. ZeinolAbedin Sadeghi

Advisor :

Dr. Ali MolaHoseini

Prepared by :

Mohammad Askari

**A Thesis Submitted as a Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of science in Management (M. Sc.)**

September 2011

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه.....	۲
۱-۲- تعریف و تبیین مسئله تحقیق.....	۲
۱-۳- ضرورت و اهمیت مسئله تحقیق.....	۴
۱-۴- اهداف تحقیق.....	۵
۱-۵- سؤالات تحقیق.....	۶
۱-۶- روش تحقیق.....	۶
۱-۷- قلمروی تحقیق.....	۶
۱-۸- نتایج مورد استفاده پس از تحقیق.....	۶
۱-۹- استفاده کنندگان از نتایج تحقیق.....	۷
۱-۱۰- تعاریف مفاهیم و واژه‌های عملیاتی.....	۷
۱-۱۱- محدودیت‌های تحقیق.....	۷

فصل دوم: ادبیات و مبانی نظری تحقیق

۱-۲- مقدمه.....	۱۰
۲-۲- بحران.....	۱۰
۳-۲- یادگیری.....	۱۱
۲-۳-۱- اصول یادگیری:.....	۱۱
۲-۳-۲- نظریه‌های یادگیری:.....	۱۲
۲-۳-۲-۱- نظریه یادگیری رفتاری:.....	۱۲
۲-۳-۲-۲- نظریه یادگیری اجتماعی:.....	۱۲
۲-۳-۲-۳- نظریه شناختی (گشتالت):.....	۱۳
۳-۳-۳- عوامل موثر در یادگیری:.....	۱۳
۳-۳-۴- الگوهای یاددهی و یادگیری مبتنی به راهبردهای ساخت‌گرای:.....	۱۳
۳-۳-۵- عوامل آموزشی:.....	۱۴
۴-۲- تغییر.....	۱۴

۱۵.....	۲-۴-۱- سطوح تغییر
۱۶.....	۲-۴-۲- عناصر تغییر
۱۷.....	۲-۴-۳- مدل مراحل تغییر
۱۸.....	۲-۵-۵- رفتار
۱۸.....	۲-۵-۱- رفتار چیست؟
۱۹.....	۲-۵-۲- ویژگیهای رفتار
۱۹.....	۲-۵-۳- تغییر رفتار
۲۰.....	۲-۵-۵- انواع شیوه های تغییر رفتار:
۲۱.....	۲-۶-۶- نقش آمادگی اضطراری کودکان در برابر بحران
۲۳.....	۲-۶-۱- نیاز به آمادگی اضطراری خانواده
۲۳.....	۲-۶-۲- چالش بی تفاوتی و بی علاقتی مردم
۲۴.....	۲-۷-۷- زمینه سازمانی
۲۵.....	۲-۸-۸- نقش برنامه آموزش بحران در مهدهای کودک
۲۷.....	۲-۹-۹- نقش کودکان
۲۸.....	۲-۱۰-۱۰- بررسی سوابق تحقیق:

فصل سوم: روش تحقیق

۳۵.....	۳-۱-۱- مقدمه
۳۵.....	۳-۲-۲- روش تحقیق
۳۵.....	۳-۳-۳- جامعه و نمونه آماری
۳۶.....	۳-۴-۴- ابزار جمع آوری داده‌ها
۳۶.....	۳-۵-۵- فیلتر و تحقیق
۳۶.....	۳-۶-۶- روایی و پایایی تحقیق
۳۷.....	۳-۷-۷- روش جمع آوری اطلاعات
۳۷.....	۳-۸-۸- روش های آماری در تجزیه و تحلیل یافته‌ها
۳۷.....	۳-۹-۹- خلاصه فصل

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها

۳۹	۱-۴- مقدمه
۳۹	۲-۴- توصیف شاخص های دموگرافیک (بررسی ویژگی های عمومی)
۳۹	۴-۲-۱: وضعیت گروه مهدکودک ها:
۴۰	۴-۲-۲: وضعیت سال تولد کودکان:
۴۱	۴-۲-۳: وضعیت جنسیت کودکان:
۴۲	۴-۲-۴: وضعیت جنسیت والدین:
۴۳	۴-۲-۵: وضعیت میزان تحصیلات والدین:
۴۵	۴-۲-۶: وضعیت نوع منزل والدین:
۴۶	۴-۲-۷: وضعیت میزان در آمد ماهیانه خانواده:
۴۷	۴-۲-۸: وضعیت مدت زمانی که در کرمان زندگی می کنید؟
۴۸	۴-۲-۹: وضعیت احتمال حادثه طبیعی در پنج سال آینده در کرمان:
۴۹	۴-۲-۱۰: فرزند شما چقدر در خصوص طرح غنچه های هلال با شما صحبت می کرد؟
۵۰	۴-۲-۱۱: وضعیت اقدامات برای جلوگیری از آسیب خانه:
۵۱	۴-۲-۱۲: وضعیت مسئولیت خود خانواده در آماده کردن خانواده در برابر بحران:
۵۲	۴-۲-۱۳: وضعیت مسئولیت هلال احمر در آماده کردن خانواده در برابر بحران:
۵۳	۴-۲-۱۴: وضعیت مسئولیت شهرداری ها در آماده کردن خانواده در برابر بحران:
۵۴	۴-۲-۱۵: وضعیت مسئولیت سازمان مدیریت بحران در آماده کردن خانواده در برابر بحران:
۵۵	۴-۲-۱۶: وضعیت مسئولیت موارد دیگر در آماده کردن خانواده در برابر بحران:
۵۶	۴-۲-۱۷: مفید بودن آموزش کودکان در مهدکودک با اصول امداد و نجات:
۵۷	۴-۲-۱۸: وضعیت مقدار وابستگی به کرمان:
۵۸	۴-۲-۱۹: وضعیت مقدار لذت کودکان از آتل بندی و شستشوی زخم:
۵۹	۴-۲-۲۰: وضعیت مقدار لذت کودکان از نقاشی:
۶۰	۴-۲-۲۱: میزان لذت از شعر کودکان:
۶۱	۴-۲-۲۲: میزان لذت از اردو:
۶۲	۴-۲-۲۳: میزان لذت از داستان کتابها:
۶۳	۴-۲-۲۴: وضعیت میزان لذت از پناه گیری:
۶۴	۴-۲-۲۵: وضعیت توانایی کمک به دوست خود هنگام زخمی شدن:
۶۵	۴-۲-۲۶: وضعیت بیشتر دانستن در مورد حوادث و کمک رسانی:
۶۶	۴-۲-۲۷: وضعیت میزان سابقه کار مریبان:
۶۷	۴-۲-۲۸: وضعیت رضایت کودکان در خصوص آموزش غنچه های هلال:
۶۸	۴-۲-۲۹: آیا موانعی در خصوص اجرای طرح وجود دارد؟
۶۹	۴-۲-۳۰: وضعیت کمبود منابع مالی:
۷۰	۴-۲-۳۱: وضعیت کمبود زمان:
۷۱	۴-۲-۳۲: وضعیت عدم آگاهی مریبان از طرح:
۷۲	۴-۲-۳۳: وضعیت عدم برنامه ریزی طرح:
۷۳	۴-۲-۳۴: وضعیت جامع نبودن طرح:
۷۴	۴-۲-۳۵: میزان اثر کتابهای کار در منزل و کلاس:

- ۷۵ ۴-۲-۳۶: میزان اثر کیف امداد:
- ۷۶ ۴-۲-۳۷: میزان اثر اردوها:
- ۷۷ ۴-۲-۳۸: میزان اثر مسابقات رقابت:
- ۷۸ ۴-۲-۳۹: میزان اثر اجرای برنامه به مناسبت‌های مختلف:
- ۷۹ ۴-۲-۴۰: وضعیت میزان لذت کودکان از طرح غنچه های هلال:
- ۸۰ ۴-۳-۳: بررسی فرضیه های تحقیق:
- ۴-۳-۱: بین آمادگی بحران خانواده کودکانی که در طرح کانون غنچه های هلال شرکت کرده اند و خانواده کودکانی که شرکت نکرده اند تفاوت وجود دارد.
- ۴-۳-۲: بین آمادگی بحران کودکانی که در طرح کانون غنچه های هلال شرکت کرده اند و کودکانی که شرکت نکرده اند (از دیدگاه کودکان) تفاوت وجود دارد.
- ۴-۳-۳: بین ادراک کودکانی که در طرح کانون غنچه های هلال شرکت کرده اند و کودکانی که شرکت نکرده اند تفاوت وجود دارد.
- ۴-۳-۴: بین منابع کودکانی که در طرح کانون غنچه های هلال شرکت کرده اند و کودکانی که شرکت نکرده اند تفاوت وجود دارد.
- ۴-۳-۵: بین فعالیت کودکانی که در طرح کانون غنچه های هلال شرکت کرده اند و کودکانی که شرکت نکرده اند تفاوت وجود دارد.
- ۴-۳-۶: دوره زمانی مناسب برای اجرای طرح غنچه های هلال:
- ۴-۴-۱: پاسخ به سؤالات تحقیق
- ۴-۴-۱-۱: آموزشهای طرح غنچه های هلال احمر چه تأثیری بر روی تغییر رفتار خانواده ها داشته است؟
- ۴-۴-۲: چه عواملی باعث تغییر رفتار آمادگی در برابر بحران شرکت کنندگان در طرح شده است؟
- ۴-۴-۳: سطح مطلوب برای برنامه های آموزشی اضطراری آینده چیست؟

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

- ۵-۱- جمع بندی
- ۵-۲- نتیجه گیری
- ۵-۳- پیشنهادات

فهرست جداول

- جدول ۴-۱: توزیع فراوانی گروه مهدکودک ها ۳۹
- جدول ۴-۲: توزیع فراوانی سال تولد کودکان ۴۰
- جدول ۴-۳: توزیع فراوانی جنسیت کودکان ۴۱
- جدول ۴-۴: توزیع فراوانی جنسیت والدین ۴۲
- جدول ۴-۵: توزیع فراوانی میزان تحصیلات والدین ۴۴
- جدول ۴-۶: توزیع فراوانی نوع منزل والدین ۴۵
- جدول ۴-۷: توزیع فراوانی میزان در آمد ماهیانه خانواده ۴۶
- جدول ۴-۸: توزیع فراوانی مدت زمانی که در کرمان زندگی می کنید؟ ۴۷
- جدول ۴-۹: توزیع فراوانی احتمال حادثه طبیعی در پنج سال آینده در کرمان ۴۸
- جدول ۴-۱۰: توزیع فراوانی سوال فرزند شما چقدر در خصوص طرح با شما صحبت می کرد؟ ۴۹
- جدول ۴-۱۱: توزیع فراوانی اقدامات برای جلوگیری از آسیب خانه ۵۰
- جدول ۴-۱۲: توزیع فراوانی مسئولیت خود خانواده در آماده کردن خانواده در برابر بحران ۵۱
- جدول ۴-۱۳: توزیع فراوانی مسئولیت هلال احمر در آماده کردن خانواده در برابر بحران ۵۲
- جدول ۴-۱۴: توزیع فراوانی مسئولیت شهرداری ها در آماده کردن خانواده در برابر بحران ۵۳
- جدول ۴-۱۵: توزیع فراوانی مسئولیت سازمان مدیریت بحران در آماده کردن خانواده ۵۴
- جدول ۴-۱۶: توزیع فراوانی مسئولیت موارد دیگر در آماده کردن خانواده در برابر بحران ۵۵
- جدول ۴-۱۷: توزیع فراوانی آموزش کودکان با اصول امداد و نجات برای مقابله با بحران ۵۶
- جدول ۴-۱۸: توزیع فراوانی مقدار وابستگی به کرمان ۵۷
- جدول ۴-۱۹: میزان لذت از آتل بندی و شستشوی زخم ۵۸
- جدول ۴-۲۰: میزان لذت از نقاشی ۵۹
- جدول ۴-۲۱: میزان لذت از شعر کودکان ۶۰
- جدول ۴-۲۲: میزان لذت از اردو ۶۱

۶۲	جدول ۴-۲۳: میزان لذت از داستان کتابها
۶۳	جدول ۴-۲۴: میزان لذت از پناه گیری
۶۴	جدول ۴-۲۵: توانائی کمک به دوست خود هنگام زخمی شدن
۶۵	جدول ۴-۲۶: بیشتر دانستن در مورد حوادث و کمک رسانی
۶۶	جدول ۴-۲۷: میزان سابقه کار
۶۷	جدول ۴-۲۸: رضایت کودکان در خصوص آموزش غنچه های هلال
۶۸	جدول ۴-۲۹: آیا موانعی در خصوص اجرای طرح وجود دارد؟
۶۹	جدول ۴-۳۰: کمبود منابع مالی
۷۰	جدول ۴-۳۱: کمبود زمان
۷۱	جدول ۴-۳۲: عدم آگاهی مربیان از طرح
۷۲	جدول ۴-۳۳: عدم برنامه ریزی طرح
۷۳	جدول ۴-۳۴: جامع نبودن طرح
۷۴	جدول ۴-۳۵: کتابهای کار در منزل و کلاس
۷۵	جدول ۴-۳۶: میزان اثر کیف امداد
۷۶	جدول ۴-۳۷: میزان اثر اردوها
۷۷	جدول ۴-۳۸: مسابقات رقابت (سرود، نقاشی، امداد و قران)
۷۸	جدول ۴-۳۹: اجرای برنامه به مناسبتهای مختلف
۷۹	جدول ۴-۴۰: توزیع فراوانی میزان لذت کودکان از طرح غنچه های هلال
	جدول ۴-۴۱: آماره های آزمون t مستقل برای مقایسه آمادگی بحران خانواده کودکانی که در طرح غنچه های
۸۰	هلال شرکت کرده اند و خانواده کودکانی که شرکت نکرده اند
	جدول ۴-۴۲: آماره های آزمون t مستقل برای مقایسه آمادگی بحران کودکانی که در طرح غنچه های هلال
۸۲	شرکت کرده اند و کودکانی که شرکت نکرده اند
	جدول ۴-۴۳: آماره های آزمون t مستقل برای مقایسه ادراک کودکانی که در طرح کانون غنچه های هلال شرکت
۸۳	کرده اند و کودکانی که شرکت نکرده اند
	جدول ۴-۴۴: آماره های آزمون t مستقل برای مقایسه منابع کودکانی که در طرح غنچه های هلال شرکت کرده
۸۴	اند و کودکانی که شرکت نکرده اند
	جدول ۴-۴۵: آماره های آزمون t مستقل برای مقایسه فعالیت کودکانی که در طرح غنچه های هلال شرکت کرده
۸۶	اند و کودکانی که شرکت نکرده اند
۸۷	جدول ۴-۴۶: دوره زمانی مناسب برای اجرای طرح غنچه های هلال

فهرست نمودارها

- نمودار ۴-۱: درصد فراوانی گروه مهدکودک ها ۴۰
- نمودار ۴-۲: درصد فراوانی سال تولد کودکان ۴۱
- نمودار ۴-۳: درصد فراوانی جنسیت کودکان ۴۲
- نمودار ۴-۴: درصد فراوانی جنسیت والدین ۴۳
- نمودار ۴-۵: درصد فراوانی میزان تحصیلات والدین ۴۴
- نمودار ۴-۶: درصد فراوانی نوع منزل والدین ۴۵
- نمودار ۴-۷: درصد فراوانی میزان درآمد ماهیانه خانواده ۴۶
- نمودار ۴-۸: درصد فراوانی مدت زمانی که در کرمان زندگی می کنید؟ ۴۷
- نمودار ۴-۹: درصد فراوانی احتمال حادثه طبیعی در پنج سال آینده در کرمان ۴۸
- نمودار ۴-۱۰: درصد فراوانی سوال فرزندان چقدر در خصوص طرح با شما صحبت می کرد؟ ۴۹
- نمودار ۴-۱۱: درصد فراوانی اقدامات برای جلوگیری از آسیب خانه ۵۰
- نمودار ۴-۱۲: درصد فراوانی مسئولیت خود خانواده در آماده کردن خانواده در برابر بحران ۵۱
- نمودار ۴-۱۳: درصد فراوانی مسئولیت هلال احمر در آماده کردن خانواده در برابر بحران ۵۲
- نمودار ۴-۱۴: درصد فراوانی مسئولیت شهرداری ها در آماده کردن خانواده در برابر بحران ۵۳
- نمودار ۴-۱۵: درصد فراوانی مسئولیت سازمان مدیریت بحران در آماده کردن خانواده در برابر بحران ۵۴
- نمودار ۴-۱۶: درصد فراوانی مسئولیت موارد دیگر در آماده کردن خانواده در برابر بحران ۵۵
- نمودار ۴-۱۷: درصد فراوانی مفید بودن آموزش کودکان با اصول امداد و نجات برای مقابله با بحران ۵۶
- نمودار ۴-۱۸: درصد فراوانی مقدار وابستگی به کرمان ۵۷
- نمودار ۴-۱۹: میزان لذت از آتل بندی و شستشوی زخم ۵۸
- نمودار ۴-۲۰: میزان لذت کودکان از نقاشی ۵۹
- نمودار ۴-۲۱: میزان لذت از شعر کودکان ۶۰
- نمودار ۴-۲۲: میزان لذت از اردو ۶۱
- نمودار ۴-۲۳: میزان لذت از داستان کتابها ۶۲
- نمودار ۴-۲۴: میزان لذت از پناه گیری ۶۳

- نمودار ۴-۲۵: توانائی کمک به دوست خود هنگام زخمی شدن ۶۴
- نمودار ۴-۲۶: بیشتر دانستن در مورد حوادث و کمک رسانی ۶۵
- نمودار ۴-۲۷: میزان سابقه کار مربیان ۶۶
- نمودار ۴-۲۸: رضایت کودکان در خصوص آموزش غنچه های هلال ۶۷
- نمودار ۴-۲۹: آیا موانعی در خصوص اجرای طرح وجود دارد؟ ۶۸
- نمودار ۴-۳۰: کمبود منابع مالی ۶۹
- نمودار ۴-۳۱: کمبود زمان ۷۰
- نمودار ۴-۳۲: عدم آگاهی مربیان از طرح ۷۱
- نمودار ۴-۳۳: عدم برنامه ریزی طرح ۷۲
- نمودار ۴-۳۴: جامع نبودن طرح ۷۳
- نمودار ۴-۳۵: کتابهای کار در منزل و کلاس ۷۴
- نمودار ۴-۳۶: میزان اثر کیف امداد ۷۵
- نمودار ۴-۳۷: میزان اثر اردوها ۷۶
- نمودار ۴-۳۸: مسابقات رقابت (سرود، نقاشی، امداد و قران) ۷۷
- نمودار ۴-۳۹: اجرای برنامه به مناسبتهای مختلف ۷۸
- نمودار ۴-۴۰: درصد فراوانی میزان لذت کودکان از طرح غنچه های هلال ۷۹
- نمودار ۴-۴۱: نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات آمادگی بحران خانواده کودکانی که در طرح غنچه های هلال شرکت کرده اند و خانواده کودکانی که شرکت نکرده اند ۸۱
- نمودار ۴-۴۲: نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات آمادگی بحران کودکانی که در طرح غنچه های هلال شرکت کرده اند و کودکانی که شرکت نکرده اند ۸۲
- نمودار ۴-۴۳: نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات ادراک کودکانی که در طرح کانون غنچه های هلال شرکت کرده اند و کودکانی که شرکت نکرده اند ۸۳
- نمودار ۴-۴۴: نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات منابع کودکانی که در طرح غنچه های هلال شرکت کرده اند و کودکانی که شرکت نکرده اند ۸۵
- نمودار ۴-۴۵: نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات فعالیت کودکانی که در طرح غنچه های هلال شرکت کرده اند و کودکانی که شرکت نکرده اند ۸۶
- نمودار ۴-۴۶: دوره زمانی مناسب برای اجرای طرح غنچه های هلال ۸۷

منابع ۹۳

پیوست: ۹۸

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

حس کمک کردن را تصور کنید. زمانی که یک بحران حادث می‌شود، کودکان بطور خاص بعنوان تلفات تأسف بار مورد توجه قرار می‌گیرند (Mitchell, 2008). معمولاً والدین و مراقبین به کودکان راههای ابتدائی حفظ جان را می‌آموزند. برای مثال به آنها گوشزد می‌کنند که هنگام عبور از خیابان به چپ و راست آن توجه کنند. متأسفانه در بسیاری از جوامع بحران و فعالیت‌های آمادگی خانواده در برابر بحران، مانند شناخت حوادث، داشتن طرح تخلیه و وسایل امداد مانند جعبه کمک‌های اولیه، بدلیل انجام کارهای روزمره به فراموشی سپرده شده است. شاید یک تعبیر این می‌تواند باشد که احتمال وقوع حوادث و بحران نسبتاً کم است. میلتی (Mileti 1999) به این نتیجه رسید که مردم اغلب از حوادث بومی خود ناآگاهند، فکر می‌کنند که احتمال ندارد حوادث پیرامونشان بر آنها اثر بگذارد، توانایی خود را برای مدیریت حوادث و زمان بیش از اندازه تخمین می‌زنند و بعلاوه تصور می‌کنند که کمکهای اضطراری و نهادهای دولتی در هنگام نیاز وارد صحنه می‌شوند.

کودکان و همچنین زنان و افراد مسن بعنوان آسیب پذیرترین افراد در هنگام بحران توسط محققین و نویسندگان مورد توجه قرار گرفته‌اند (Mileti 1999). کارنتلی (Quarantelli, 1988) به این نتیجه رسید که کودکان خیابانی نسبت به سایر مردم در نجات از حوادث ناتوانتر و آسیب پذیرترند. امروزه در جهان مشاهده می‌شود که در حوادثی مانند حمله اسرائیل به سرزمین‌های اشغالی، اشغال افغانستان و دیگر کشورها کودکان بیگناه زیادی آسیب جسمی و روحی می‌بینند. بر اساس آمار "یونیسف" صندوق حمایت از کودکان سازمان ملل، ۱۲ هزار کودک ایرانی بر اثر زلزله سال ۱۳۸۲ بم کشته شده‌اند. طبق گزارش این صندوق، ۱۸۰۰ نفر از کودکان شهر بم پدر و مادر و ۵ هزار نفر دیگر نیز یکی از والدین خودشان را از دست داده‌اند. سؤالی که با دیدن این اوضاع در ذهن انسان نقش می‌بندد این است آیا راهی وجود دارد از اینگونه آسیبهائی که به کودکان وارد می‌شود، جلوگیری نمود.

۱-۲- تعریف و تبیین مسئله تحقیق

تغییر رفتار افراد در مدیریت بحران هدفی است که در مرحله آمادگی در برابر بحران مورد توجه برنامه‌ریزان نهادها و سازمان‌ها قرار می‌گیرد. با توجه به اینکه ۷۰ درصد شخصیت هر انسانی در دوران کودکی و قبل از سن هفت سالگی شکل می‌گیرد، (آیین نامه اجرایی تشکیل و

فعالیت کانون غنچه‌های هلال ، ۱۳۸۷) لذا کودکان بستر بسیار مناسبی برای آموزش‌های بحران و امداد می‌باشند. همانطور که میشل (Mitchell, 2008) اظهار داشته است مایه تأسف است که مدیران عالی رتبه بحران غالباً برای کودکان و نوجوانان که به عنوان قربانیان بی اراده‌اند، هیچ‌گونه نقشی در زمینه جلوگیری از بحران ، آمادگی یا پاسخ‌گویی در نظر نمی‌گیرند. بویدن (Boyden, 2003) در مطالعه خود، حذف کودکان از مشارکت در ابتکارات آمادگی در برابر بحران را موجب به خطر انداختن سلامتی و ایمنی آنها در هنگام مواجهه با بحران و همچنین نادیده گرفتن قابلیت آنها برای آینده‌نگری و عضویت فعال در ساختن فرد، خانواده و بهبود سریعتر اجتماع می‌داند. تویگ (Twigg, 2004) از مشارکت کودکان در برنامه‌های آموزش بحران به عنوان روشی برای افزایش بهبود سریع جامعه حمایت می‌کند. کودکان در طول روز از والدینشان جدا هستند، و اغلب در مدارس و مهدهای کودک حضور دارند. کودکان سرمایه‌های با ارزشی هستند که جهان آینده را شکل می‌دهند و مشتاقند که بیاموزند و تغییرات را بپذیرند. از سال ۱۳۸۷ سازمان جوانان جمعیت هلال احمر ایران اقدام به تاسیس کانون غنچه‌های هلال به منظور نهادینه سازی روحیه نوع دوستی و کمک به هم‌نوع و آشنایی با اصول ابتدایی امداد و جلب نظر والدین آنها در نهادینه سازی فعالیت‌های امدادی نموده است. از طرفی استان کرمان بدلیل قرار گرفتن روی کمربند زلزله خیز و وقوع زلزله‌های بزرگ در چند سال اخیر، سیل خیز بودن جنوب استان و وسیع‌ترین استان کشور، از نظر بسیاری از صاحب نظران مدیریت بحران به عنوان آزمایشگاه بحران مطرح است. کودکان بدلیل اینکه بخشی از روز را در محیط‌های جمعی سپری می‌کنند، آموزش‌های بحران می‌تواند خسارت جانی را برای آنها کمتر نماید. لذا در این مطالعه سعی شده است که به پرسشهای زیر پاسخ داده شود:

- ۱- آموزش‌های طرح غنچه‌های هلال احمر چه تأثیری بر روی تغییر رفتار خانواده‌ها داشته است؟
- ۲- چه عواملی باعث تغییر رفتار آمادگی در برابر بحران برای شرکت کنندگان در طرح داشته است؟
- ۳- سطح مطلوب برای برنامه‌های آموزشی اضطراری آینده چیست؟